

זה הדדריך

زوهدريخ ZO HADEREKH

גיליון 42, 24 באוקטובר 2012

אוהב את ביבי ונחת אצל שלי

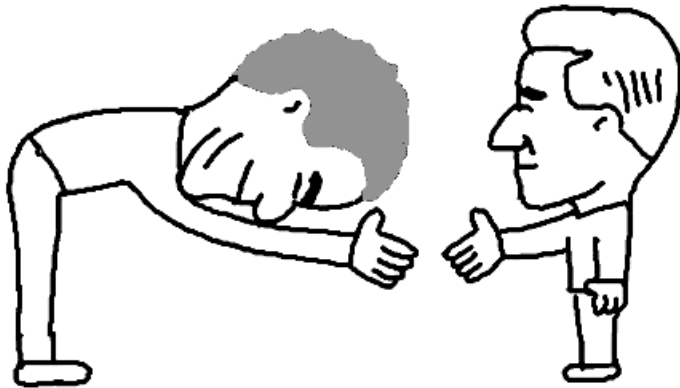
שחקני הרכש של מפלגת העבודה לא ישנו את אופייה האנטי-חברתי

תקדים. אני נמצא שבע שנים בעולם הסטודנטים, ולא הייתה שותפות כזאת עם שר חינוך בישראל". לאחר מכן, פנה שמולי להלל את שרי הליכוד ישראל כץ ולימור לבנת, ואת סגניות השרים גילה גמליאל ולאה נס.

בין כל המחמאות והחנופות, נשכחה המציאות הקשה, אשר הולידה את המחאה החברתית: מצוקת הדיור החריפה, עובדות הקבלן באוניברסיטאות מנוצלות, המרחב הדמוקרטי נחנק, וההשכלה הגבוהה מאוימת בקיצוצים. ואז, לפתע, הפכה ממשלת הימין הקיצוני ליקירת מנהיג הסטודנטים.

עם הגב לעובדים

זה האיש אשר יו"ר העבודה, ח"כ שלי יחימוביץ', בחרה בו כשותף. סימן שאלה (ואולי אפילו, סימן קריאה) מרחף גם מעל שאר שותפיה של יחימוביץ' בעבודה: יו"ר ההסתדרות, עופר עיני (מי שאחראי לחתימה על ההסכם הקואליציוני ב-2009 בין העבודה לבין

הליכוד), וראש עיריית ת"א-יפו, רון חולדאי (מי ששלח את פקחי העירייה לפזר באלימות את המאהלים בעיר).

מן המפורסמות, שיחימוביץ' לא לקחה בעצמה חלק פעיל במחאה, ואף הקפידה שלא ליטול חלק במאבקי העובדים של השנים האחרונות. חרף עבודתה בעבר כעיתונאית, היא בחרה לא להשתתף בהפגנות של עובדי ערוץ 10 ועובדי "מעריב".

אולי אין זה מקרה, כי יחימוביץ' הייתה בזמנו אחת מבין שלושת העיתונאים הראשונים ברשות השידור אשר שברו את ההסכם הקיבוצי, והעדיפו לחתום, באופן אינדיבידואלי ותוך הפקרת חבריהם למקצוע, על חוזה אישי יוקרתי ומתגמל.

"יתכן שהביטוי "אחד בפה ואחד בלב" הוא התיאור המדויק של מפלגת העבודה ושל היו"ר שלה, בניסיונם לנכס לעצמם מבחינה תרמית את המחאה החברתית.

המערכת הפוליטית הפכה, בימים האחרונים, לגרסה פחות מוצלחת של "כוכב נולד": אינקוויזיטור בכיר לשעבר, אשר הפך לבנקאי בכיר בהווה, בחר להצטופף בחיקו החם של המרכז; גנרלים אצים-רצים אחר המקומות שנותרו פנויים במפלגות הממסד.

עלתה על כולן מפלגת העבודה, המנסה לנכס לעצמה, באמצעות הרכש החדש התורן, את המחאה החברתית של הקיץ שעבר. מדובר ביו"ר התאחדות הסטודנטים **איציק שמולי**, שהחליט לקפוץ על העגלה של מפלגת העבודה, הנראית, לפחות על פי הסקרים, כמבטיחה יותר.

עם הפנים - לשרי ממשלת הליכוד

המקרה של שמולי מהווה דוגמא טובה לאופן בו השיטה עובדת. בחודש מאי האחרון, זמן מה לאחר שהכנסת אמורה הייתה להתפור, הגיע שמולי לשיבת הממשלה. במעמד זה אמר שמולי

לשרים בדיוק מה הוא חושב עליהם. את המחמאות, למרבה ההפתעה, הרעיף רק על שרי הליכוד. אם לא היה מתמודד מטעם העבודה, היה קשה לנחש שהוא, כרגע, באופוזיציה לממשלה.

באותה ישיבה לא שכח שמולי להודות לראש הממשלה, בנימין נתניהו. הוא אמר אז: "כשיש כל כך הרבה שרים שעמלים גם עבורנו, הסטודנטים והצעירים, יש יד מכוונת מלמעלה. יש כאן עניין של מדיניות, ולא יד המקרה. לכן, תודה והוקרה אישית לרה"מ. הדבר ההגון והישר ביותר להגיד, והשרים שיושבים כאן מייצגים זאת בצורה הטובה ביותר, הוא שהממשלה עשתה למען הסטודנטים".

שמולי המשיך ואמר: "עם שר החינוך, ביושבו כיו"ר המועצה להשכלה גבוהה, השותפות היא באמת חסרת

מכתבים למערכת

בהמשך לוויכוח אודות מרקס

מעל דפי הגיליון הקודם של "זו הדרך" (17.10), התנהל ויכוח בשאלת משנתו הכלכלית והפוליטית של קרל מרקס, בין אודי אדיב לבין עופר כסיף. להלן מכתב תגובה של אדיב.

עופר, כחסידי נאמן של הקומוניזם, נחלץ בכול מאודו להגן על מרקס מפני דברי הביקורת שלי על השקפתו המטריאליסטית-הכלכלית. כך, הוא מגיע חמוש בשלל של ציטטות המפריכות, לשיטתו, את כל טענותי הביקורתיות. אלא שבלהט הויכוח על מרקס, הוא שוכח כי לא זהו נושא המאמר, המתייחס רובו ככולו לכאן ועכשיו של תנועת המחאה בישראל.

באשר לתוכן דבריו של עופר, אין לי אלא לומר שהם רק העלו חידך על שפתיי. שכן בתור ניאו-מרקסיסט ותיק, ניסיתי כמוהו, במשך שנים ארוכות, להיעזר בכול הארסנל הניאו-מרקסיסטי כדי להגן על טוהר אמונתי המרקסיסטית מפני כול דברי "הכפירה" שהטיחו נגדה.

אלא שברבות השנים, ועל אחת כמה וכמה לאחר הניסיונות המרים של המשטרים הקומוניסטיים במאה ה-20, ברגע מסוים נופל לך האסימון, ואתה מביין – שהמדובר איננו רק בפרשנות מוטעית ומסולפת של התורה, אלא הבעיה נעוצה בעיקרה של התורה המרקסיסטית עצמה.

אודי אדיב, חיפה

הפילוג בעם הפלסטיני והמצב בקובה

אני קורא ותיק של עיתונכם, והייתי בזמנו גם קורא של העיתון "קול העם". ברצוני לברך על השיפור המשמעותי שחל לאחרונה בעריכת העיתון. אכן, השמאל בישראל זקוק לביטאונים ראויים לשמם, שיעסקו בשאלות הבערות של זמננו, ואני רוצה לקוות שגם עיתונכם ימלא משימה זו.

קראתי ב-"זו הדרך" מה-10 לאוקטובר, את החלטת הלשכה הפוליטית של מק"י, שם נכתב: "הלשכה הפוליטית רואה בחיוב רב את החלטות ההנהגה הפלסטינית והנשיא הפלסטיני מחמוד עבאס (אבו-מאזן) לפנות לאו"ם, ולחברו הכרזת פלסטין כמדינה".

אך מדוע הלשכה הפוליטית של מק"י אינה מתייחסת לפילוג הקיים בקרב העם הפלסטיני בין תנועות הפתח והחמאס? זו עובדה שאסור להתעלם ממנה, לפיה העם הפלסטיני מפולג כיום בין שתי ישויות נפרדות ומנוגדות – הרשות הפלסטינית בגדה המערבית, וממשלת החמאס ברצועת עזה – שסיכויי איחודן מחדש בעתיד הנראה לעין הם קלושים ביותר.

עוד באותו גיליון, קראתי את המאמר "הפולמוס סביב עתיד הכלכלה הקובנית" מאת אפרים דויד. מדוע, במאמר העוסק בשאלת עתידו של הסוציאליזם בקובה, דויד אינו מדגיש את עובדת היסוד, כי בעיית הסוציאליזם הקובני נובעת ישירות מכישלונם של כל הדגמים הסוציאליסטיים שהיו קיימים בברה"מ ובמזרח אירופה?

ומדוע, כאשר הוא מתייחס בקצרה במאמרו לכלכלה בווייטנאם ובסין, הוא אינו מציין שאלה כלל וכלל אינן ארצות סוציאליסטיות, אלא מדינות קפיטליסטיות לכל דבר? אריה בן-חורין, תל-אביב

דברים בשם אומרם

נביחות בכלביה (1)

"שטייניץ הוא הפודל של ביבי. במקום להתעסק בתקציב, הוא מעדיף להתעסק בתכנון ובפוליטיקה נמוכה".

(שלום שמחון, שר התקשורת והרווחה, "דיעות אחרונות", 4.10)

נביחות בכלביה (2)

"כבר תקופה ארוכה ראשי משרד האוצר מכנים את שלום שמחון 'הציוואווה של ברק'. בכל דיון בממשלה, ברק מעביר לשמחון הנחיות מה לבצע, מה לעשות ואיך להצביע. פשוט צ'יוואווה".

(יובל שרן, ראש המטה של שר האוצר יובל שטייניץ, "דיעות אחרונות", 4.10)

הירושימה, נגסאקי ו... טהראן?

"איני יודע מה אפשר לעשות מבחינה צבאית נגד הגרעין האיראני, ומתי צריך לעשות זאת. יחד עם זאת, אני מרשה לעצמי לקבוע כי כוח ההרתעה הגרעיני של ישראל לא מספק את הסחורה. במילים אחרות, אנו צריכים לתקוף את איראן לא בשביל לחסל את הפצצה, אלא בשביל לחסל את סימן השאלה על עצם קיומנו".

(רוחן שובל, יו"ר תנועת "אם תרצו", "וואלה", 5.10)

מנפלאות הציונות

"יש מרכיב גזעני בגישה של חלק גדול מהציבור הישראלי כלפי הערבים, אבל לא הייתי מגדיר את כולנו כגזענים. מה שמאפיין אותנו כקולקטיב הוא שנאה אתנית, רתיעה אתנית, בוז אתני והתנשאות אתנית. במקום שהציונות תביא איתה קידמה היא הביאה ריאקציה".

(מירון בנבנישתי, סגן ראש עיריית ירושלים לשעבר, "הארץ", 5.10)

לחלוק אוהלים עם דנקר ותשובה

"הממשלה ניסתה למצב אותנו, את המחאה, כאויבי המגזר העסקי, וזה לא נכון".

(סתיו שפיר, מועמדת בפריימריז של מפלגת העבודה, "דיעות אחרונות", 12.10)

העם אייכה?

"כשישבנו על חורבות גוש קטיף, הבנו שבדרך איבדנו את העם. בתקופה ההיא הייתי בהיי-טק. יצאתי עם אשתי להפגין בצמתים. האנשים הגיבו באדישות: העם לא היה איתנו".

(איש העסקים נפתלי בנט, מתמודד לראשות המפד"ל, "דיעות אחרונות", 12.10)

האתגרים נוכח הקדמת הבחירות לכנסת

החלטות הוועד המרכזי של מק"י, 19 באוקטובר 2012

מוקדמות כדי לגלגל את מחיר המשבר על גבם של ציבור העובדות והעובדים ושל השכבות המוחלשות. נתניהו ובעלי בריתו רוצים לקבל מנדט להעביר את התקציב האכזרי, על מנת להטיל את הגזירות הקשות על הציבור ללא מפריע אחרי הבחירות: העלאת מחירי הדלק, הלחם, החלב ושאר המצרכים הבסיסיים, הטלת מע"מ על ירקות ופירות, והעמקת הפגיעה בציבור העובדים.

עוד מתכננת הממשלה: פגיעה בעבודה המאורגנת, הגברת ההעסקה באמצעות חברות כוח אדם, העמקת תהליכי הפרטה, ועמידה מנגד נוכח פיטורי עובדים וסגירת מפעלים. צעדים אלה נעשים כולם בשירות ההון הגדול, ובמטרה להציל את עורם של הטייקונים, המספסרים בחסכונות הציבור ועל חשבוננו. זה מה שמבטיחה ממשלת ההון אם תחזור לשלטון, ועל כן – אסור להיות אדישים.

ממשלת הימין הקיצוני, אם תחזור לשלטון, תעמיק את ההסתה הגזענית נגד הציבור הערבי ותגביר את הפגיעה בזכויותיו. הממשלה לא רק נמנעה ותימנע מביטול האפליה של האזרחים הערבים בקרקעות, בדיוור, בתקציבים, במעמד הרשויות המקומיות, במערכות החינוך והתרבות ובהתייחסות של המשטרה ושל רשויות אחרות, אלא אף המשיכה ותמשיך לנקוט באמצעים ברוטאליים. דוגמא לכך, היא הפינוי האלים, החוזר על עצמו של כפרים ערביים בלחי-מוכרים בנגב. לעומת זאת, מפגינה המשטרה אוזלת יד בהתמודדות עם תופעת האלימות העבריינית הפושה בחברה הערבית, תחת עינה הפקוחה.

ממשלת הימין הקיצוני בראשות נתניהו הוכיחה כי אין לה מענה מדיני למשבר המדיני העמוק, אותו יצרה מדיניות הסירוב הפרובוקטיבית שלה כלפי העם הפלסטיני ושאר עמי האזור. על כן, היא מקדמת אג'נדה אלטרנטיבית מסוכנת של מלחמה הרת אסון נגד איראן. לא רק השמאל העקבי, אלא גם אישים מהממסד הביטחוני בישראל ובעולם, מזהירים כי זו היא מדיניות הרפתקנית ומסוכנת.

מק"י קובעת, כי לא מספיק להזהיר מפני המלחמה הזו. מערכת הבחירות המוקדמות, יוצרת הזדמנות בפני הציבור המודאג לקום ולעשות מעשה, כדי שממשלת המלחמה בראשות נתניהו-ברק לא תקבל מנדט להוביל שוב את העם בישראל, ואת עמי האזור, למלחמה אזורית איומה נגד איראן, עזה, לבנון וסוריה.

הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית רואה בפזיור הכנסת ובהליכה לבחירות מוקדמות ביטוי מוחשי למשבר העמוק והכולל, אליו הובילה ממשלת הימין הקיצוני בראשות בנימין נתניהו.

הקדמת הבחירות נובעת מכך שמדיניות הממשלה הגיעה למבוי סתום. המשבר העמוק בו שרויה מדיניות הממשלה, מבטא את כישלון דרכו של הימין הקיצוני, מהווה תעודת עניות לחלופות השלטוניות במרכז המפה הפוליטית הישראלית, וטומן בחובו סכנות גדולות בתחום החברתי, המדיני והדמוקרטי. במידה שתחזור ממשלת נתניהו לשלטון, תהיה זו בשורה רעה, המובילה לא רק לגזירות כלכליות אכזריות נגד ציבור העובדים, אלא גם להסתבכות מלחמתית אזורית הרת אסון נגד איראן, לבנון ועזה, ולהעמקת מעורבותה של ישראל, בשירות התוקפנות האימפריאליסטית, במזרח התיכון בכלל, ובסוריה בפרט.

ממשלת נתניהו היא ממשלת הנצחת הכיבוש והרחבת ההתנחלויות, במיוחד בירושלים המזרחית הכבושה; ממשלת החקיקה הגזענית, האפליה הלאומית, וההשתלחות הרת אסון בזכויותיו ובמעמדו של המיעוט הלאומי הערבי; זו ממשלת המתקפה המשתוללת על המרחב הדמוקרטי והחירויות הדמוקרטיות; זו ממשלת הפגיעה בזכויות החברתיות ובתנאי חייהם של העובדים, המובטלים, הצעירים, הנשים והגמלאים. זו חובתנו להציע לה חלופה.

תכנית נתניהו: קיצוצים, גזענות ומלחמה

זו היא מערכת בחירות יוצאת דופן בחשיבותה, ומחייבת היערכות פוליטית אחראית במק"י ובחד"ש. הוועד המרכזי של מק"י קורא לחברי המפלגה ולאודהיה, לחברי חד"ש ולכל שותפינו במאבקים הרבים שאנו מנהלים, לראות את גודל השעה, את הסכנות והסיכויים, ולפעול לחיזוקה של רשימת חד"ש בבחירות ולהחלשת גוש הימין הקיצוני. ההשתתפות בבחירות וחיזוקן של מק"י ושל רשימת חד"ש היהודית-ערבית, הן יותר מהצבעה פוליטית: זו היא הגנה על הקיום, על החיים ועל הכבוד האנושי והאיש.

ממשלת הימין – בדומה למפלגות האחרות המבקשות לראות עצמן כמפלגות שלטון, אך אינן מציגות מדיניות אלטרנטיבית – הוכיחה כי אין לה מענה למשבר הכלכלי העמוק, שמקורו במדיניות הניאו-ליברלית הקיצונית שניהלה, בשירות בעלי ההון. לממשלה אין תשובות אמיתיות למחאה החברתית, אשר הוציאה מאות אלפי ישראלים לרחובות בשנה שעברה. ממשלת הימין הולכת לבחירות

מק"י: התכנית שלנו – שלום, שוויון וצדק חברתי

(המשך מעמוד 3)

זה הזמן לקרוא לכל הבוחרים, היהודים והערבים, המתנגדים למדיניות החברתית של ממשלת נתניהו, והמבינים כי ממשלת הטייקונים והמתנחלים מסוכנת לציבור, לחזק את ייצוגה של חד"ש בכנסת. בניגוד לרשימות אחרות, המבקשות לנכס לעצמן את המחאה החברתית, הרי שאנו לא מגמגמים ולא מעמידים פנים. חד"ש מונחית, מאז הקמתה, על-ידי ערכים סוציאליסטיים, ומחויבת להם. חד"ש היא זו המתרגמת – באמצעות המצע המקיף שלה ובאמצעות פעולתם של נבחריה – את המחאה החברתית למאבק כולל לשינוי החברה.

שלטון הימין – אינו גזירת גורל

מק"י מזהירה מפני הניסיונות להפצת ייאוש ולשכנוע הציבור הרחב, המעוניין בשינוי בישראל, כי אין מה לשנות במערכת הבחירות הזו. יש המסבירים לנו, כי מה שהיה לפני הבחירות הוא שיהיה אחריהן, "נתניהו הוא אותו נתניהו, והים הוא אותו הים".

מק"י דוחה את גישות אלה, וקוראת לכל הכוחות המתנגדים למדיניותה ההרסנית של ממשלת הימין, לכל שוחרי השלום, הדמוקרטיה, השוויון והצדק החברתי, הן בציבור היהודי והן בציבור הערבי, לשתף פעולה ולהגיע להבנות עם מק"י וחד"ש, ולהתחייב לפעול להקמת גוש חוסם אשר ימנע את חזרתו של הימין הקיצוני לשלטון. אין זו משימה קלה, אבל אין היא משימה בלתי אפשרית.

מק"י קוראת למפלגות המייצגות חלקים בציבור שוחר הדמוקרטיה, השלום והשוויון, ובמיוחד למפלגות המייצגות את הציבור הערבי, לשתף פעולה, בדרכים האפשריות, במאמץ להעלות את שיעור ההצבעה בקרב תומכיהן. נוכח אחוזי ההצבעה הגבוהים בקרב מצביעי הימין, הכרחי לתת מענה בדמות חיזוק המחנה שמנגד.

מק"י וחד"ש מחויבות לפוליטיקה אפקטיבית. גם מספסולי האופוזיציה העברנו עשרות חוקים מתקדמים, הכשלנו עשרות חוקים מסוכנים, והיינו לסיעה המובילה במדדים החברתיים והסביבתיים.

מק"י וחד"ש מחויבות להתמקם הכי רחוק מנתניהו – לא רק נקדם גוש חוסם, כדי למנוע מממשלת הימין לחזור לשלטון, אלא שאם מפלגות המרכז ומפלגת העבודה יזיבו, כמו בעבר, וממשלת הימין תוקם – נהיה אופוזיציה לוחמת ויצירתית, כפי שידענו להיות תמיד.

קול לחד"ש בבחירות הוא בכל סיטואציה – קול בטוח נגד המלחמה; קול בטוח להגברת המאבק המעמדי נגד שלטון ההון והקפיטליזם החזירי; קול בטוח נגד האפליה והגזענות, ולמען שוויון זכויות אזרחי ולאומי לאוכלוסיה הערבית.

מק"י וחד"ש, לאורך ההיסטוריה שלהן, הוכיחו כי הן תנועות השלום המתמידות, המעוזות להתנגד למלחמות, גם כשהן פורצות. מק"י וחד"ש מחויבות לשלום ישראלי-פלסטיני צודק, גם בימים בהם ממשלת סרבנות השלום מבקשת לסכל פתרון זה, ולהפיץ ייאוש בקרב שני העמים.

התכנית שלנו לשלום צודק עודנה ברורה: סיום מלא של הכיבוש; שלום על בסיס שתי מדינות, בגבולות ה-4 ביוני 1967, עם שתי בירות בירושלים; פירוק כל ההתנחלויות ופירוק חומת הפרדה; ופתרון צודק של שאלת הפליטים הפלסטינים, על פי החלטות האו"ם.

הוועד המרכזי של מק"י קורא לנפגעי מדיניותה של ממשלת בעלי ההון, ולכל אלה שלקחו חלק במחאה החברתית, להטיל את מלוא כובד משקלם עכשיו, על מנת למנוע הקמת ממשלת ימין אחרי הבחירות, אשר תמשיך במדיניותה החברתית האכזרית.

לא די שרשימות ומפלגות יתקשטו בפעיל זה או אחר ממובילי המחאה החברתית. המבחן האמיתי של מפלגות אלה יהיה, בהתחייבותן הברורה לפני הבחירות, על כך שגם אחרי הבחירות – לא ייקחו חלק בקואליציה בראשות נתניהו והימין הקיצוני, גם אם יצטרפו לשבת באופוזיציה.

בחירות מקומיות בצ'כיה:

הקומוניסטים הפכו לכוח השני

מפרסום תוצאות הבחירות האזוריות ברפובליקה הצ'כית, שהתקיימו ב-12-13 באוקטובר, עולה כי המפלגה הקומוניסטית של בוהמיה ומורביה (KSČM) הפכה לכוח הפוליטי השני בצ'כיה. כוחם של הקומוניסטים עלה מ-15% (114 מושבים) בבחירות הקודמות, ל-21% (182 מושבים).

עוד עולה מתוצאות הבחירות, כי המפלגה הניאו-ליברלית שבשלטון איבדה מחצית מבחוריה ואילו המפלגה הסוציאל-דמוקרטית איבדה כרבע מקולות הבוחרים. המפלגה היחידה שהתחזקה משמעותית, המפלגה הקומוניסטית, הוסיפה יותר מ-100 אלף קולות חדשים לעומת הבחירות הקודמות.

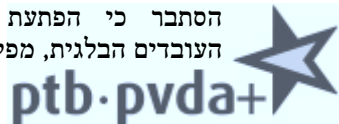
"הצלחתה הנרחבת של המפלגה הקומוניסטית, היא עדות ליכולתה להיתפס כמפלגת שמאל מודרנית, שבשורותיה נמצאים מומחים לבעיות הכלכלה והחברה. העם יודע כי אנו מפלגה הנאבקת בשחיתות, והמסוגלת להתמודד עם השאלות העומדות על סדר יומה של הרפובליקה הצ'כית", אמר ווג'טק פיליפ, יו"ר הוועד המרכזי של המפלגה.

הישג מרשים לשמאל העקבי בבחירות המקומיות בבליגיה

עם פרסום תוצאות הבחירות המקומיות בבליגיה (14.10) הסתבר כי הפתעת הבחירות היא מפלגת העובדים הבלגית, מפלגתם של הקומוניסטים. זו היא המפלגה היחידה בבליגיה הפועלת בשתי הקהילות הלאומיות, בקרב הפלמים ובקרב הוואלוניס.

מפלגת העובדים (בצרפתית – PTB, ובפלמית – PvdA) זכתה ב-31 חברי מועצה בכל הערים הגדולות, לעומת חברי מועצה ספורים בבחירות הקודמות. בכמה ערים המפלגה הגיעה להישגים ללא תקדים: עד 14% מקולות הבוחרים.

בעיר אנטוורפן, שם זכה מנהיג הימין הפלמי הבדלני בראשות העיר, קיבלה המפלגה 9% מהקולות (4 מושבים). זו הפעם הראשונה מאז שנות ה-50, שחברי מועצה מרקסיסטים יכהנו במועצת העיר.

מה נעשה ומה ייעשה בקמפוס

פעילותם של הסטודנטים השמאליים, עם פתיחת שנת הלימודים האקדמית

מאת ניב מיכאלי

עבור קבוצת סטודנטים באוניברסיטת תל-אביב, שנת הלימודים הקודמת נפתחה בפועל, מספר שבועות לפני המועד הרשמי. לקראת סוף ספטמבר, התכנסו על הגג של "בית העם" בתל-אביב, כמה עשרות סטודנטיות וסטודנטים, הפעילים של במחאה החברתית. מטרת המפגש הייתה לחשוב על דרכים לשמור את האווירה המחשמלת של הקיץ, ולהמשיך איתה אל תוך שנת הלימודים בקמפוסים.

עבורנו, הניסיון של "נציגי הסטודנטים" איציק שמולי – אז עסקן של פוליטיקה סטודנטאליית, כיום עסקן בליגה של הגדולים – לומר כי הסטודנטים כבר אינם חלק מתנועת המחאה, נראתה תלושה מהמציאות, במיוחד לאור העובדה כי סטודנטים רבים עוד המשיכו לקחת חלק בהפגנות.

פגישות אלה, על גג "בית העם", הולידו את מאהל המחאה, שהקמנו בכיכר אנטין בכניסה לאוניברסיטה. היה זה רק אירוע ראשון מבין פעולות רבות שהתקיימו במהלך השנה. כמה ממפעילי הקבוצה העלו רעיון, להשתלט על בניין הספרייה המרכזית בקמפוס, בניין סוראסקי, במחאה על מצוקת הדיור של הסטודנטים.

הרעיון קרם עור וגידים, וגרר תגובות קשות: מנהל מחלקת הביטחון שלח מכתבים לסטודנטים המוכרים כפעילים פוליטיים, לרבות כאלה אשר כלל לא נכחו בניסיון ההשתלטות על ספרייה (דוגמת כותב שורות אלו), בהם איים בהעמדת הסטודנטים לדין משמעתי. נוסף על כך, מנהל מחלקת הביטחון פנה למזכירות חוגי הלימוד והציג בפניהם תמונות של סטודנטים שהשתתפו באירוע, וביקש את עזרתם בזיהוי הסטודנטים הסוררים...

בעקבות התנגדותו הנחרצת של ראש החוג לפילוסופיה לשותף פעולה עם מה שכינה "המשטרה החשאית בקמפוס", נחשפה הפרשה בכלי התקשורת, והתנהלותו של מנהל מחלקת הביטחון גונתה בידי הנהלת האוניברסיטה. כתוצאה מהתרחשויות אלה, הקבוצה התרחבה, בחרה בשם "מבצע סוראסקי", והמשיכה ביתר שאת בפעילות בקמפוס.

"מבצע סוראסקי" היה, במהלך השנה האחרונה, מסגרת פורייה לשיתוף פעולה בין סטודנטים הפעילים בחד"ש או במרצ, לבין סטודנטים שמאליים בלתי-מפלגתיים. בין הפעולות שיזמה הקבוצה: תמיכה במאבק ארגון הסגל הזוטר, קיום הרצאות פוליטיות בעברית ובערבית, משמרות מחאה נגד מתקפת באיראן, תיאטרון פוליטי, והקמת קואופרטיב מזון בקמפוס.

שיתוף הפעולה במסגרת "מבצע סוראסקי" הוביל גם לעבודה משותפת בבחירות לאגודת הסטודנטים. אומנם תאי חד"ש ומרצ התמודדו לבחירות בנפרד, אך כל נציגי האופוזיציה השמאלית פעלו יחד בתיאום ובשיתוף פעולה. התוצאה הייתה, כי שיעור ההשתתפות של הסטודנטים בבחירות היה גדול פי 3 לעומת השנה שעברה, וכרבע מהקולות ניתנו למועמדי השמאל.

על אף ההתקדמות היחסית, התקנון והמבנה הלא-דמוקרטי של אגודת הסטודנטים הותירו את פעילי האופוזיציה מחוסרי השפעה כמעט בתוך מוסדות האגודה. בעקבות כך, התגבשו שתי עמדות בקרב הסטודנטים פעילי השמאל, ביחס להמשך הפעילות בקמפוס.

גישה אחת סוברת, כי בשל האופן בו בנויה האגודה והצורה בה מתנהלות הבחירות, לא ניתן לנצח את תא הסטודנטים "הדור החדש" (הקשור במפלגת העבודה) המנהל את האגודה, ואף לא להגיע לתוצאות משמעותיות.

המצדדים בגישה זו החלו, בחודשים האחרונים, בהקמת מסגרת בשם "ההתאגדות הסטודנטאליית החדשה", שאמורה להיות חלופה לאגודת הסטודנטים הוותיקה. התאגדות זו, המונה בינתיים כמה עשרות סטודנטים, מבקשת להציע מודל קבלת החלטות המבוסס על אסיפות כלליות תכופות.

הגישה השנייה גורסת, כי רשימת שמאל מאוחדת מסוגלת, באמצעות עבודה יסודית, להיות אלטרנטיבה ל"דור החדש" בבחירות, כפי שהוכיחו התארגנויות "קמפוס לכולנו" באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת חיפה, אשר זכו בהישגים נאים. הייאוש הנובע מהשלטון הממושך של "הדור החדש" באגודה, הוביל לכך שבמשך שנים הקדישו תאי השמאל מאמצים מועטים יחסית בניסיון לנצח בבחירות.

את שנת הלימודים הנוכחית אנו מתחילים, כאשר כל העיניים מופנות כלפי הבחירות לכנסת, ולא כלפי הבחירות לאגודת הסטודנטים. על כוחות השמאל בקמפוס, ובייחוד על חד"ש, לנצל את האווירה הפוליטית שתשרור בשלושת החודשים הקרובים, במטרה לחדד את הוויכוח האידיאולוגי עם מפלגת העבודה, ולהפוך את הבחירות בקמפוס לכאלה המבוססות על עמדות פוליטיות, ולא סביב הנושאים הנוחים לסטודנטים של מפלגת העבודה: איזה מועמד מעלה סיכומי שיעורים לאינטרנט, או מחלק סופגניות לסטודנטים...

הפעילות אשר התרחשה בקמפוס מאז המחאה החברתית, קידמה תהליך של פוליטיזציה בקרב הסטודנטים והובילה לכניסת רבים מהם למעגל המעורבות הפוליטית. הבחירות לכנסת מהוות הזדמנות חשובה לקפיצת מדרגה איכותית וכמותית בתהליך זה.

מעמד העובדים והמשבר הסביבתי

מאת אפרים דויד

שיבה את "האחריות החברתית" של תאגידי הנפט והגז בארצו, הממלכתיים והמופרטים, שלדבריו "פועלים כדי למזער נזקים לסביבה ולהענקת זכויות נוספות לעובדי הענף – שאינם העניים ביותר ברוסיה". עוד הוא תקף את "זכויות היתר", מהן נהנו לדבריו, עובדי הגז והנפט בתקופת ברה"מ. דבריו התקבלו בתדהמה, ואף כבוז, מצד חלק לא מבוטל ממשתתפי הדיונים, ובייחוד פעילי האיגודים בארצות הפריפריה (ברזיל, ארגנטינה, דרום אפריקה, הפיליפינים).

אך טעות לחשוב כי הוויכוחים התנהלו בין נציגי האיגודים "בדרום" לבין נציגי "הצפון" השבע. גם בקרב איגודי "הצפון" ישנם חילוקי דעות. נשיא איגוד עובדי האנרגיה של קנדה, **דיוויד שרייר**, אמר כי "אנרגיה גרעינית לצרכי שלום היא התשובה למשבר האנרגיה והסביבה". אך דבריו התקבלו בהתנגדות מופגנת גם בקרב חברים מהאיגודים המקצועיים בארצו.

נדמה כי בשאלות המשבר הסביבתי והכלכלי, התחלקו המחנות, במהלך הכנס, בין אלה הסבורים שניתן לשנות את המצב מן היסוד במסגרת המשטר החברתי הקיים, לבין אלה הסבורים שהמשבר הוא תולדה ישירה של הקפיטליזם, וכי על מנת לצאת ממנו – יש לשלול את קיומו של הקפיטליזם.

ריבונות אנרגטית

במהלך הדיונים, פעילים מאיגודים מקצועיים שונים, מאירופה, מאפריקה ומאמריקה הלטינית, תיארו מקרים רבים בהם העובדים, בשיתוף פעולה עם התנועות החברתיות, הצליחו להתגבר על התאגידים, ולהחזיר את משאבי הטבע והאנרגיה לידי העמים.

לשם כך, נעשה שימוש תדיר בשני מושגים שאינם מוכרים בישראל: "ריבונות אנרגטית" ו-"דמוקרטיזציה של האנרגיה ומשאבי הטבע". על פי תפיסות אלה, מים, חשמל, נפט ומקורות אנרגיה נוספים הם משאבים ציבוריים, אשר לא ניתן לסחור בהם, ויש לפתחם תוך שמירה קפדנית על הסביבה. משאבים אלה אמורים לספק את הצרכים של העמים, שלא על בסיס עקרונות השוק הקפיטליסטי.

לכן, עקרון הריבונות האנרגטית שולל הפרטה ושולל העברת משאבים ציבוריים לידיים פרטיות. במקביל, הדמוקרטיזציה אמורה להבטיח ניהול של המשאבים בידי נציגי המדינה, העובדים, הצרכנים, ואף הקהילות המקומיות, על מנת להבטיח שהם ישרתו נאמנה את יעדיהם.

מארגני הכנס הכינו נייר עמדה, תחת הכותרת "האיגודים המקצועיים והמערכה למען דמוקרטיזציה של האנרגיה", בו ניתן לעיין בכתובת: tinyurl.com/energy2012green אולם בישראל, לעת עתה, בה הממשלה מעניקה לטייקונים זיכיונות להפקת גז ונפט, תוך הבטחת רווחים נאים, ובה החשמל ותשתיות אחרות עומדים בפני הפרטה, "ריבונות אנרגטית" ו-"דמוקרטיזציה" נשמעות רחוקות.

מפגש נדיר של ראשי איגודים מקצועיים, פעילי סביבה ואנשי אקדמיה מכל העולם נערך לפני כשבועיים בניו יורק, בלב מנהטן, בבניין המרשים של איגוד עובדי הבניין. במרכז הדיונים: השלכות המשבר הסביבתי על העובדים – בייחוד במסגרת המשבר הקפיטליסטי המחריף.

המפגש נערך ביוזמת המכון לחקר העבודה בעידן הגלובליזציה של אוניברסיטת קורנל האמריקאית, וביוזמת קרן רוזה לוקסמבורג, הקשורה למפלגת השמאל הגרמנית.

בשלושת ימי הכנס, שהיו צפופים ועמוסים במיוחד, נידונה שורה ארוכה של נושאים, ובכלל זה – "הכלכלה הירוקה" בהקשר הקפיטליסטי, הפרטת משאבי הטבע והאנרגיה, והחלשת המנגנונים הממלכתיים, החברתיים והכלכליים כתוצאה מהמשבר.

במרכז הדיונים, עמד הצורך לגבש אסטרטגיה מעמדית עבור העובדים, במישור המקומי ובמישור העולמי, כדי להתמודד עם המתקפה הקפיטליסטית ועם השלכותיה על העבודה, הסביבה והצריכה.

אגב, במהלך ימי הכנס, נשאלתי לא פעם, כחבר הנהגת ההסתדרות לשעבר, מהן עמדותיה של ההסתדרות בנושאים של סדר היום הסביבתי. לבושתי השבתי, כי האיגודים המקצועיים בישראל אינם עוסקים בשאלות כגון הגלובליזציה, המשבר הכלכלי והסביבתי, והאלטרנטיבות לאסטרטגיה השלטונית המשרתת את ההון.

על המעבר ל"כלכלה ירוקה"

כל משתתפי הכנס היו תמימי דעים, כי למשבר הקפיטליסטי יהיו השלכות ישירות על העובדים ועל הסביבה. עוד הייתה הסכמה, כי קיים פער הולך וגדל בין הכרזותיהן של הממשלות השונות, בייחוד בפורומים בינלאומיים, בדבר הצורך לעבור לשימוש ב"אנרגיות מתחדשות", לבין היישום של הכרזות אלו בפועל.

עוד נמתחה ביקורת רבה על המושג "כלכלה ירוקה", שהפך אופנתי עד מאוד גם בקרב פעילים סביבתיים. משתתפי הכנס היו משוכנעים, כי צמד מילים זה הוא לא יותר מאשר מכבסת מילים, שנועדה להנציח את הקפיטליזם. הגדילו לעשות פעילים באיגודי המתכת ובענף הכרייה בדרום אפריקה, אשר לא חסכו מילות ביקורת כלפי ממשלתם וכלפי ממשלות במערב, השבות וחוזרות על השימוש ב"כלכלה ירוקה", כדי להאיץ תהליכי הפרטה ולתרום לריכוז הון בידי החברות הרב-לאומיות.

יתר על כן, במרוץ אחר מקסום רווחיהם, חברות האנרגיה הרב-לאומיות תרות אחר צורות חדשות של ניצול משאבי הטבע, כגון חיפושי גז ונפט במעמקי הים.

יחד עם זאת, נתגלעו חילוקי דעות בין המשתתפים. יו"ר איגוד עובדי הנפט והגז בפדרציה הרוסית, **לב מירנוב**,

עבודה שחורה

מאת לילך ובר

שתי אנתולוגיות שירה מהעת האחרונה מנסות לענות על חוסר תרבותי. הצעה לקריאה מקבילה.

רשימה זו לא מציעה ביקורת או קריאה מסודרת, אלא מציעה קריאה מקבילה בשתי אסופות שירה פוליטיות עם סדר יום מהפכני – "עבודת גילוי" ו-"כושילאמאשלהם". אומנם כל אחת מהן עוסקת בתחום אחר, אך יחד הן מהוות הצעה תרבותית חיובית. 'חיובית' במובן של הרחבת תחום התרבות העברית לתחומים אליהם ידה אינה מגעת; 'חיובית' במובן המחייב שינוי בסדר העדיפויות הפואטי, מתוך רצון לספק מצע ערכי אנטי-גזעני ואנטי-קפיטליסטי. בפתח "כושילאמאשלהם", כותבים יוזמי האנתולוגיה לשירה שחורה, כי בכונתם "לשים על המפה שירה שחורה שלא נראה כי קיימת בורם הדם בישראל... קראנו לערב 'כושילאמאשלהם' (לאסופה קדם ערב הקראת שירה בבאר-שבע, ל.ו.1). בעקבות הגזענות הגועשת, הבוטה והסרת הבושה של תושבי ישראל, חברי הכנסת והממשלה".

"כושילאמאשלהם" גם מנסה להתעמת עם הפוליטיקלי קורקט, שלעיתים רבות מסרס את נשמתנו ועוצר את מילותינו" – כך נפתחת אסופה שתכליתה להוסיף עוד נדבך לפעילות פואטית מהפכנית נחוצה, באחת מן התקופות החשוכות ביותר בתולדות ישראל. או, ברוח העיבוד הישראלי שעשה ערן צלגוב לשירו של גיל סקוט-הרון: "לא יהיו תמונות של זקנות במסדרונות בתי חולים, /ילדי פליטים רעבים בזבל או שכונות מצוקה בפריפריה. / מינה צמח לא תדבר על קולות החיילים ותנבא ניצחון בשידור חי / כי המהפכה לא תשודר בטלוויזיה".

מהי אותה שירה שחורה? יוזמי האסופה ערן צלגוב ואפרת ירדאי מציעים שורה של תרגומים מאנגלית של משוררים אפרו-אמריקאיים, אפריקאיים וגם פזמון מאת ראפר אפרו-ישראלי.

בסוף האנתולוגיה, באופן שמעיד על תפקידה המחנך, מוצעות לקוראת ביוגרפיות קצרות של הכותבים המקובצים בה. "כושילאמאשלהם" ראתה אור בשלוש מהדורות (!) מאז התפרסמה לראשונה בחודש יוני האחרון. האסופה "עבודת גילוי" כוללת שירה, פרוזה ועדויות על יחסי עבודה, וראתה אור כחלק ממפעלות "גרילה תרבות", בעריכת המשוררות תהל פרוש ומתי שמאלוף.

כפי שאולי תזכור הקוראת הערנית, עבור העותק הפיזי של "עבודת גילוי" כתבתי עדות משוק העבודה, והקלדתי עדות אנונימית שכתבו לפניי. זאת במסגרת מיצג באירוע האמנות "עיר שדה: מרכז מבקרים".

בדברי הפתיחה הן כותבות: "עבודת גילוי היא פרויקט שנוצר מתוך צורך ממשי ודחוף להוציא לאור השמש את מה שנעשה תחת אורות הניאון, במקום הנקרא 'עבודה'; לחשוף את מה שיכולה עבודה לעולל ליחסים בין בני אדם ולמהלך חייהם; לאזור את המושג 'עובדת' ו-'עובד'; ולתת מוצא פה למערכי הכוחות הסודיים במסדרונות, ולהתנסות הרגשית והפיזית של העובד/ת במקום עבודתו/ה".

לרכישת "כושילאמאשלהם": indiebook.co.il
לקריאת "עבודת גילוי": gerila.co.il/gilui

פרדוקס / פול לורנס דנבר

מאנגלית: שי אריה מזרחי

אני אם כל כאוב,
אני המסים כל יגון,
אני הנצץ, והלבלוב,
אני העלה המאחר לנפול.

אני הפהן שלף, והמשורר,
אני העבד שלף - והקיסר;
ארפא את דמעות חולי הלב,
קשאליהם אקרב, ישירו שיר.

צחורות הן ידי כנטיף השלג,
שחומות אצבעותי פלכן החמר,
מבטי הזועף אפל כמו הליל
מזחי הוא בהיר כמו היום.

תחרות ומלחמה, שלי אהובות,
מגשימות את חפצי בקדשה;
אני הוא ממתיק עברות,
עוללית פרי בטני, השלנה.

הבר אלי בעדנה או קלל אותי,
דרש את היותי, או המלט ממראי;
אני השוטה שלף בעת שחרתי,
למרות שאמנות היא עבד לי בעת ליל.

אקח אותך לקבר יחד עמי,
חוצה מכל רעש של דין ודברים,
אז תוכל לראותי ולדעת את שמי -
מנת, לכן, לא עוד, רק חיים.

אז תשיר עם בואי,
נשקני בנשימה עונת,
חבקני וחיף קשתחשב על מראי
כמי שישמר על שונא המנות.

בוא אלי, אה, בזמן ששניך הנד,
בוא פשליי הבודד עולה על גדות,
אך ריף צעדי ואותך אוליך,
מטה, היכן ששוכנת אשת חלומות.

מתוך "כושילאמאשלהם" (הוצאת רעב, באר-שבע, 2012).

פול לואיס דנבר (1872-1906). משורר, מחזאי וסופר אפרו-אמריקאי. המשורר האפרו-אמריקאי הראשון שזכה בהכרה ובקבלה כלל עולמית.

שי אריה מזרחי (1974-2012). משורר, אקטיביסט ומתרגם השיר לעברית, הלך לעולמו בשבוע שעבר. לאחרונה הוציא את הספר "הוא המסמן את המקום" (רימונים, 2012), ובשנתיים האחרונות ערך את הבלוג "כאוס", בו פרסם משוררים לא מוכרים לצד משוררים ידועים, מתוך כוונה למפות את השירה העברית בת זמננו.

קוראים תיגר על כביש האפרטהייד

"בעוד נתניהו שוקל להביא לאישור הממשלה את דו"ח לוי, הקובע כי השטחים הפלסטיניים 'אינם כבושים', הוא מדגים לעולם כולו שאכן קיים כיבוש, וכי מדינת ישראל מרחיבה את הכיבוש הזה גם לתחום המים הבינלאומיים בים התיכון", כך אמר **אדם קלר**, דובר תנועת "גוש שלום".

עובדי החדשות המקומיות נגד פיטוריהם

150 עובדי מהדורת החדשות המקומיות בכבלים ובלווין הפגינו (15.10) מול משרד האוצר בירושלים. העובדים נשאו שלטים עליהם נכתב: "תושבי הפריפריה: סוגרים לנו את הפה שלכם", "טלוויזיה מקומית - דמוקרטיה אמיתית", "שטייניץ, אל תפטר 180 עובדים".

החדשות המקומיות ממומנות בידי כספי התמלוגים של חברות הכבלים. הצעת חוק אמורה לאפשר את המשך פעילות המהדורה גם בשנתיים הקרובות. בעקבות ערר של משרד האוצר, כרגע מסתמן כי החוק לא יאושר. כתוצאה מכך – המהדורה עלולה להיסגר ועובדיה יפוטרו.

עשרות תושבים פלסטיניים ופעילי שלום ישראלים חסמו (16.10) את כביש מספר 443, ליד ההתנחלות בית חורון שבאזור ירושלים, במחאה על המשך ההתנחלות של המתנחלים כלפי החקלאים הפלסטינים.

כוח של הצבא שהגיע למקום, פיזר בכוח את המפגינים. כמה מן המפגינים נפצעו, ואחד מהם נעצר: מוחמד הטיב, מזכיר הוועדה העממית של הכפר בילעין נגד הגדר.

יצוין שהכביש בו נערכה ההפגנה אסור לנסיעה עבור פלסטינים, זאת חרף העובדה שהכביש נסלל על אדמות פלסטיניות פרטיות, וחרף פסיקת בג"צ מלפני שנתיים, אשר דרשה לפתוח את הכביש, שכיום משמש בעיקר את המתנחלים, גם לתנועת כלי רכב פלסטינים.

צה"ל יירט את ספינת השלום לעזה

הספינה השוודית "אסטל", שעל סיפונה משלוח של ציוד הומניטארי לעזה, המאוישת בידי פעילי שלום, יורטה (20.10) בידי חיל הים הישראלי. בין נוסעי הספינה, שנגררה לנמל אשדוד, נמצאים גם פעילי שלום ישראלים – אליק אלחנן, רעות מור ויונתן שפירא.

מק"י וחד"ש – חיפה

ביום שלישי, 30 באוקטובר, בשעה 19:00, במועדון הקונגרס, רח' יוחנן הקדוש 39, אסיפת סניף לציון

95 שנים למהפכת אוקטובר

בהשתתפות:

תמר גוז'נסקי – האם לנין עדיין רלוונטי?

שרף חסאן – המאבק על הגמוניה במציאות מורכבת

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

מחוז ת"א-יפו

ביום חמישי, 1 בנובמבר, בשעה 19:30

ישיבת ועד המחוז

הישיבה תתקיים במשרדי מק"י, רח' הס 5, תל-אביב.

על סדר היום:

היערכות למערכת הבחירות לכנסת ועידת המחוז

מועדון הסרט החברתי

הגדה השמאלית

אחד העם 70, תל-אביב

ביום א', 28.10, 20:00, יוקרן הסרט

"מסעות ג'יימס בארץ הקודש"

טרגי-קומדיה על צליין שהפך בעל כורחו לעובד זר (2003), בכימויו של רענן אלכסנדרוביץ'. לפני ההקרנה – הרצאתה של **חדוה ישכר** על המערכה הציבורית למען הפליטים.

לקראת הבחירות לכנסת

בשבת, 3 בנובמבר, בשעה 10:00

מועצת מק"י

בשבת, 3 בנובמבר, בשעה 15:00

מועצת חד"ש

בשבת, 10 בנובמבר, בשעה 10:00

מועצת חד"ש לבחירת הרשימה לכנסת

על המקום בו תיערכנה המועצות, ועל פרטי ההסעות, תימסר הודעה בגיליון הבא של "זו הדרך".

מעוניינ/ת לקבל

את "זו הדרך"

לביתך בדואר,

מדי שבוע,

וללא תשלום?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

תרומות לפקודת מק"י יתקבלו בברכה –

ת"ד 26205, תל-אביב, מיקוד 61261